

DE GESCHIEDENIS VAN...

...MOOIE PIZ-MOTORTANKSCHEPEN
UIT MAINZ MOMBACH

Jos Hubens
ambassadeur De Binnenvaart

Eind 1896 begon August Stein uit Op 25 april 1925 werd in Zwitserland de Basler Rheinschiffahrt Aktien Gesellschaft (BRAG) opgericht.

De doelstelling van de BRAG was het krijgen van een vervoerscontract met de Lumina SA in Geneve, de voorloper van de Zwitserse Shell, die een eigen overslaginstallatie, voor benzine en gasolie, aan de Klybeckquai in Bazel had. Dit lukte en de BRAG liet vier tankspitsen bouwen bij scheepswerf Buss AG in Kaiseraugst.

De aanvoer verliep nog grotendeels via het Hünigerkanaal. De spitsen werden later door rederij Van Ommeren overgenomen omdat van Ommeren het contract overnam met de Luminia SA. Dit was tevens het voorlopige einde van de tankvaart voor de BRAG. Zij gingen noodgedwongen over in de sleep- en motorvrachtscheepvaart. De schepen van de BRAG werden voorzien van overwegend gele kleuren die rederij werd dan ook de 'Gele Schweiz' genoemd.

Pas na de Tweede Wereldoorlog gaf de BRAG weer opdracht voor het bouwen van tankschepen. Daarvoor werd in 1947 de BRAG Tankschiffahrt AG opgestart als onderdeel van de Basler Rheinschiffahrt AG, die volle-

dig zelfstandig in Birsfelden, met kantoor en tanklager, gevestigd werd.

PIZ BERNINA EN PIZ PALÙ

De begaafde Zwitserse scheepsbouw-ingenieur John Moor had voor de BRAG Tankschiffahrt AG een prachtig model tankschip ontworpen. Rheinwerft Mombach uit Mainz Mombach kreeg opdracht van de BRAG, deze mooi gelijnde tankmotorschepen van 85 meter lang en 11.04 meter breed te bouwen. In 1955 werden twee tankschepen van circa 1500 ton met de namen PIZ BERNINA en PIZ PALÙ te water gelaten. De schepen van de BRAG werden vernoemd naar bergen in Zwitserland. In de machinekamer stonden twee zware MWM motoren van elk 500 pk. De schepen waren daardoor niet alleen de mooiste maar ook de snelste schepen op de Rijn. De Gele Schweiz heeft de PIZ PALÙ omgebouwd tot tankduwmotorschip met duwkop en beweegbare stuurhut in 1987 verkocht en in EIGER omgedoopt, in 1990 gesloopt. De BRAG heeft de PIZ BERNINA in 1979 verkocht, Het schip kreeg de respectievelijke namen EXCENTO, PAYOM, MYRA, DISCOVERY, DIAMOND en is sinds 2005 in de vaart als SONJA.

PIZ JULIER EN PIZ LA MARGNA

Maar het kon nog mooier, sneller en groter, John Moor paste zijn scheepsbouwtekeningen aan. De twee nieuwe tankschepen werden 10 meter langer naar 95 meter en kregen daardoor een laadvermogen van circa 1800 ton. Echter, het belangrijkste uiterlijke kenmerk was dat de stuurhut niet meer achterop stond maar op een derde deel vanaf het voorschip geplaatst werd.

Naar verluid kon dit twee redenen hebben. Namelijk: de twee zware MWM motoren achter in het schip. Hierdoor lagen deze schepen leeg zover achterover dat er bijna geen zicht meer vooruit was. Wat afvarend het sluizen varen op het Grand Canal

Fotobijlschrift: De PIZ LA MARGNA, van de Gele Schweiz, opvarend in Bazel onderweg naar Birsfelden om te lossen bij de BRAG. Fotoarchief: De Binnenvaart.

d'Alsace niet makkelijk maakte. Een andere reden zou kunnen zijn dat de rijke Griekse zee tankreder Aristoteles Onassis aandeelhouder van de BRAG was. Onassis had de mooiste tankschepen, met de brug op één derde deel van het voorschip, op zee varen en wilde dat de schepen op de Rijn daarvan kleine kopieën zouden worden.

PIZ JULIER EN PIZ LA MARGNA

Hoe het ook zij, scheepswerf Mombach, gevestigd in de Industriehaven, bouwde ook deze zeer fraai geveegde tankschepen. In 1957 kwamen de PIZ JULIER en de PIZ LA MARGNA in de vaart. Beide schepen hadden twee 750 pk, MWM type: TRN 348 SU, motorvermogen. Wat deze schepen nog sneller maakte dan de PIZ BERNINA en PIZ PALÙ. De blauwe oploopleg werd 's morgens in de voormast gehesen en in de avond weer verwijderd, want werkelijk alle andere schepen werden door de PIZ JULIER en PIZ LA MARGNA overhaald. Iedereen met bewondering van de schoonheid en snelheid achter zich latend. Ondanks dat deze schepen met een hoog motorvermogen waren gebouwd waren zij niet uitgerust met een strangulier, wel met een sleephaak echter er werd maar zelden gesleept. De bemanningsleden

van de Gele Schweiz tankschepen kwamen hoofdzakelijk uit Greffern, een boerengemeenschap aan de rechteroever aan de Rijn op kilometer 321. Wat de BRAG schippers de bijnaam gaf: Boeren Rijnvaarders aus Greffern. PIZ JULIER heeft als JUMBO in 1980 een nieuw middenschip gekregen en daardoor veranderd in een vrachtschip van 110 m. In 2004 omgedoopt in JERO en sinds 2004 is de naam: A-QUADRAAT.

BINNENVAARTMUSEUM

De PIZ LA MARGNA, eens de trots van de Rijn, ligt nu al meer dan vijftien jaar te verkommeren, als AVEA ROMINA in Antwerpen. Het is eeuwig zonde. Dit industrieel varend erfgoed moet kost wat kost behouden blijven. Gelukkig is er momenteel een plan vanuit Zwitserland om onder andere de PIZ LA MARGNA te behoeden voor de sloop. Initiatiefnemer is de heer Adrian Ludwig die hiervoor een GmbH genaamd 'Schiffsmuseum Basel' heeft opgericht.

Het tankmotorschip zou moeten worden omgebouwd met elektrische aandrijving zodat een gerestaureerde PIZ LA MARGNA weer in de vaart kan komen als museum- en tentoonstellingschip met een vaste ligplaats in Bazel.